

Dr. HORTÁVER JÓZSEF
(1886–1968)

katonarvos, községi körzeti orvos

1886. március 10-én Erdélyben, Görgényüvegcsűrön (Maros-Torda megye) született.

CSALÁDI HÁTTÉR:

Szülei: Hortáver Károly üveggyári munkás és Kudelka Ilona.

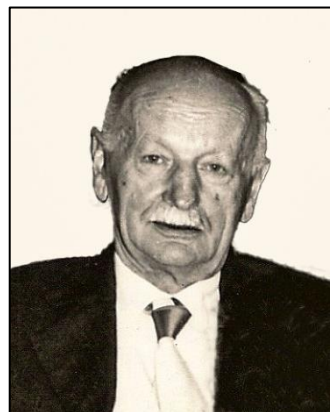
Testvérei: öt fiú és egy lány közül ötödiként született. Viktor testvére az egri papneveldeben tanult.

Felesége: Popovics Mária tanítónő (1888–1979) akivel 1913-ban házasodott össze.

Gyermekei: Hortáver József (1914–1982) (később Horta névre magyarosított) Hortáver Magdolna Fehér Tiborné (1917–1977)

Unokái: Horta Nicolette (1941–), Horta László (1946–), Horta Gábor (1954–)

Fehér Magdolna (1945–) – dr. Tóth Károlyné

ISKOLÁI:

1892–1900: elemi iskoláját szülőhelyén, a gimnáziumot a marosvásárhelyi katolikus Gimnáziumban végezte.

1911-ben orvossá avatták a Kolozsvári m.kir. Tudományegyetemen, amit honvédségi ösztöndíjjal végzett „cum laude” eredménnyel, de nem akart katonarvos lenni.

1913. májusában Szásztjukos községbe került, (Brassó megye) ahol körorvosi kinevezést nyert.

1914-ben katonai behívót kapott és az olasz fronton teljesített áldozatos szolgálatot. (kétszer is megsebesült)

1922. szeptember: már Jászfényszarun tartják nyilván, mint községorvost, mert az elcsatolt Erdélyből családostul az anyaországba települt.

1943-as Közlöny szerint állami tisztviselővé lett nyilvánítva.

1945 után községi körzeti orvosi kinevezést kapott Jászfényszarun.

SAKMAI TEVÉKENYSÉGE:

Községi orvosként a kb. 7000 lakosú falun kívül kb. 20 kilométernyi sugarú körben a tanyavilág és még két kisebb falu ellátása tartozott hozzá.

Az akkori gyakorlatnak megfelelően sokoldalú orvosi tevékenységet fejtett ki az alábbiak szerint (a teljesség igénye nélkül):

– a körzete általános közegészségügyi helyzete vonatkozásában: egészséges életmódra nevelés, alap higiénés szabályok betartása stb.

– járóbeteg ellátás a község által biztosított orvosi lakásban

– házi beteglátogatás (a rendelési időn kívül nappal és éjjel. télen és nyáron, gyalog és lócsős szekéren)

– otthoni szülésvezetés (az esetleges várható, kóros előjelek, a család kérésére vagy a bába igénye szerint)

– újszülött ellátás és egészséges csecsemőgondozás, védőoltások beadása stb., a bábák és később a védőnő közreműködésével, aminek eredménye lett, hogy a kezdeti kb. 30%-os csecsemőhalandóság pár év alatt 3 %-ra esett vissza.

– alap fogászati ellátás (foghúzás „korabeli” érzéstelenítéssel)

– alap sebészeti ellátás (a hétvégi kocsmai sérültek és egyéb munkahelyi, otthoni kisebb – nagyobb balesetek ellátása)

– kórházi beutalások (visszajelzések szerint: boldog az a falu, akinek ilyen jó diagnosztika orvosa van)

– alkalmanként hétvégi gyógyszerészi helyettesítés, gyógyszerek kiadása

KITÜNTETÉSEK:

1962: megkapta a Szegedi Orvosegyetem által kiállított Aranydiplomát, amit Budapesten, az Egészségügyi Minisztériumban vehetett át.

Kitüntetést nem kapott, de a betegek szeretete, ragaszkodása számára talán többet jelentett.

2001. október 21-én a régi orvosi lakáson Emléktáblát avattak a tiszteletére (Dr. Sándor Imre, a község első helyi születésű és ott 17 évig dolgozó orvosra történő emlékezővel együtt).

Ezen a megemlékezésen utóda, dr. Lakatos Béla tartott emlékbeszédet, az orvosi tevékenységét ő méltatta részletesen. Az ezt követő emlékülésen hangzott el dr. Harangozó Imre, helyi születésű orvos üléselnök méltatása:

„Élt egy ember, egy kiváló orvos Jászfényszarun. Magával hozta a nagyhírű Kolozsvári Egyetem szellemiségét, adta emberségét, magas tudását és gyógyította településünkön több mint 40 éven át nagyszüleinket, szüleinket és sokunkat, akik itt vagyunk. Éjt nappallá téve dolgozott, gyógyított szegényt vagy jobb sorban élőt, önzetlenül magát sem kímélve. Még azt is mondták, hogy volt olyan alkalom, talán magasabb volt a láza, mint a betegé. Példát adott emberségből is. Mondhatjuk, mércét állított elénk is a községünkben született és az ország különböző területein gyógyító orvosok elé is. Itt állunk most a háza előtt, ahol gyógyított s lerójuk hálánkat jó tetteiért. Hortáver doktor bácsi, köszönjük!

A Szolnok Megyei Néplap is gyakran, rövid hírekben beszámolt áldozatos munkásságáról. Például írták, hogy a községben gyalog közlekedett, a tanyákat lovaskocsin járta be és bevallása szerint a 40 szolgálati év alatt csaknem négyszer körbeutazta a világot. A szegények orvosaként tartották számon, sokszor a recept mellé az orvosság árát is odacsúsztatta a rászoruló betegeknek.

1962-ben vonult nyugdíjba.

Elhunyt: Budapesten 1968. március 7-én.

Végző nyughelye Budapesten, az Új Köztemetőben található.

Források:

- Fehér Magdolna (Dr. Tóth Károlyné) – unokája írásbeli közlése nyomán
- Orvosi Hetilap 1913
- Jász Hírlap 1922. szept.3
- Budapesti Közlöny 1943
- Szabadföld hetilap 1962. 26-52. szám
- Délmagyarország 1962. szeptember
- Szolnok Megyei Néplap 1968. március /2010. június
- Fényszarusiak Baráti Egyesülete 1993
- Mi Újság Fényszarun c. lap 2011/09. száma – Tóth Tibor szerkesztésében.
- <https://www.febe.hu/index.php/hirek-programok/egyesuleti-hirek/1379-135-eve-szuletett-dr-hortaver-jozsef-1886-1968>

Jászberény, 2023. november hó

Szerkesztette: Sárközy Ágnes